

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 2 februari 1892, kl. 2 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens embetsförvaltning.

För den granskning af förvaltningen af justitieombudsmansembetet, som enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen åligger lagutskottet, hafva båda kamrarne till utskottet öfverlemnadt justitieombudsmannens vid innevarande riksmöte afgifna embetsberättelse. För samma ändamål hafva af justitieombudsmannen till utskottet öfverlemnats de diarier, som under tiden från sistlidne riksdags början till början af den innevarande förts ej mindre i justitieombudsmansexpeditionen än under justitieombudsmannens embetsresor, hvarjemte på särskild requisition handlingarna beträffande åtskilliga af justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda. Öfver den numera fullbordade granskningen af samtliga dessa handlingar får utskottet härmed till Riksdagen afgifva utlåtande.

I likhet med hvad hittills varit brukligt, redogör justitieombudsmannen i sin *embetsberättelse* till en början för de åtal, som efter hans förordnande blifvit anställda emot embets- och tjenstemän för fel eller försummelse i utöfning af embete eller tjänst, så vidt dessa åtal blifvit under den tid, berättelsen omfattar, slutligen afgjorda eller åtminstone af *en* domstol pröfvade.

I sammanhang härmed omnämner justitieombudsmannen ett fall, afseende felaktighet vid fångforsling, der justitieombudsmannen, utan att anhängiggöra åtal, likväl sørjt för att den egentligen felande icke undgått näpst.

I fråga om *lagskipningens tillstånd i riket* erinras, hurusom den tillökning i arbetskrafter, som bereddes Svea hofrätt genom den med 1891 års början derstädes inrättade nya ordinarie divisionen, syntes hafva bidragit till en märkbar minskning af antalet balanserade mål i nämnda hofrätt, och uttalas tillika den förhoppning att genom särskilda af högsta domstolen vidtagna åtgärder de mål och ärenden, som der föredroges och hvilkas antal årligen ökades, blefve snabbare än förut afgjorda.

Vidare anför justitieombudsmannen i sammanhang härmed, hurusom företeelserna på lagskipningens område för öfrigt ej föranledde till några särskilda betraktelser samt att hvad justitieombudsmannen under sin senaste embetsresa inhemtat och hvad eljest förekommit hos honom ytterligare befast det af honom tillförene uttalade omdöme att landets domarecorps väl häfdade det anseende för duglighet, redbarhet och pligtrohet, den sedan gammalt åtnjöte.

Justitieombudsmannen, som härefter framställer åtskilliga *förslag rörande ändring i gällande lagbestämmelser*, öfver hvilka förslag utskottet framdeles under riksdagens lopp vill afgifva utlåtande, omförmäler tillika, hurusom han under embetsåret, i enlighet med den för honom gällande instruktion, hos Konungen gjort två underdåniga framställningar, afseende, den ena, ändring i kongl. förordningen den 12 juli 1878, angående ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål och till stämmingsmän m. m., samt, den andra, införande af lagbestämd kontroll å verkställighet af vissa utslag i brottmål.

Efter det justitieombudsmannen berört åtskilliga felaktigheter och brister i de fångförteckningar, som från rikets fångelser inkomma till justitieombudsmansexpeditionen och der granskas, öfvergår justitieombudsmannen till en redogörelse för sin under år 1891 företagna *embetsresa*.

Denna omfattade Östergötlands och Malmöhus län samt delar af Jönköpings och Kristianstads län, och gjorde sig justitieombudsmannen derunder hos läns- och stiftstyrelserna, stadsdomstolarne och domarena på landet underrättad om handlagda ärenden samt om arkivens underhåll och vård. Härjemte besökte justitieombudsmannen centralfängelserna i Norrköping och Malmö, tvångsarbetsanstalterna å Borghamn och i Landskrona, länsfångelser, kronohäkten och andra häkten.

De anmärkningar, som under embetsresan förekommo, voro i allmänhet af mindre betydelse. Enligt ingångna meddelanden hafva i de flesta fall anmärkningarna redan ledt till åsyftad rättelse eller ock förberedande åtgärder härför vidtagits. Mot fångarnes skötsel och underhåll i nämnda häkten var ej något att erinra.

Rörande de *klagomål*, som under år 1891 varit föremål för justitieombudsmannens handläggning meddelas i embetsberättelsen följande öfversigt:

Vid 1891 års början voro af förut inkomna klagomål fortfarande under handläggning	15.
Under året inkommo klagoskrifter till ett antal af	121,
	<u>Summa 136.</u>

Af dessa hafva:

återkallats	2,
ej föranledt åtgärd	51,
efter vederbörandes hörande eller annorledes anställd utredning fått förfalla.....	57,
hänvisats till åtal	9,
föranledt annan åtgärd än åtal	5,
vid årets slut varit utställda till förklaring eller påminnelser	9,
» » » » beroende på pröfning	2,
» » » » af annan anledning hvilande.....	1,
	<u>Summa 136.</u>

Under år 1891 har justitieombudsmannen förordnat om anställande af elfva åtal mot embets- och tjänstemän, deraf:

på grund af hos honom förd klagan	8, *)
till följd af anmärkning vid granskning af fångförteckningar.....	2,
af annan anledning	1,
	<u>Summa 11.</u>

Sedan justitieombudsmannen härefter omförmålt att i den hos högsta domstolen förda minnesbok någon anteckning för år 1891 icke förekomme äfvensom att enligt meddelande från statsrådet och chefen för justitiedepartementet någon förklaring öfver lagen, i den ordning 19 § regeringsformen föreskrifver, icke blifvit afgifven under den tid, berättelsen afser, meddelar justitieombudsmannen slutligen uppgifter från samtliga departementen rörande de åtgärder, som i anledning af Riksdagens till Kongl. Maj:t aflåtna skrivelser blifvit vidtagna.

*) Att denna siffra ej öfverensstämmer med uppgiften, att 9 klagoskrifter hänvisas till åtal, beror derpå, att 2 klagoskrifter gälde likartade tjänstefel af samma person och ledde till ett gemensamt åtal.

Den granskning utskottet verkställt af justitieombudsmansembetets förvaltning har gifvit utskottet anledning att vitsorda det nit och den samvetsgrannhet, hvarmed justitieombudsmannen utöfvat sitt viktiga kall. I ett fall, der hos justitieombudsmannen anmälan blifvit gjord emot två länsstyrelser för fastställelse af en å kommunalstämma i en kommun, som var belägen inom båda länen, beslutad stadga till förekommande af oordningar vid dansnöjen, har justitieombudsmannen, efter att hafva infortrat vederbörandes förklaring, funnit sig icke böra vidtaga ytterligare åtgärd. Då enligt utskottets åsigt omförmälda kommunalstadga innebär obehörig inskränkning i den enskildes frihet och i öfrigt innehåller synnerligen olämpliga och illa affattade bestämmelser, egnade att göra tillämpningen af stadgan osäker och vacklande, har utskottet ansett, att anledning varit för handen att emot vederbörande anställa åtal för beslutet om fastställelsen.

Utskottet får angående justitieombudsmannens embetsförvaltning under ifrågavarande tid afgifva det utlåtande,

att justitieombudsmannen genom oveld, nit och skicklighet motsvarat Riksdagens förtroende.

Stockholm den 2 februari 1892.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservation

af herrar *Bergström, L. O. Larsson, Pehrsson, Hasselrot* och *Ölander*, som yttrat:

Då, så vidt vi kunnat inhemta af de handlingar, som utgjort föremål för utskottets granskning, icke någon, som påkallat justitieombudsmannens bistånd och haft verkligt skäl till klagan, lemnats utan hans embetshjelp, der denna kunnat gifvas, samt vi tillika funnit justitieombudsmannen i sin embetsutöfning i öfrigt hafva sorgfälligt efterlevvat den för honom gällande instruktion, få vi angående förvaltningen af justieombudsmansembetet under den tid, granskningen omfattat, instämma i det slutomdöme, hvori utskottet stannat.
